

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ Μεταρρύθμιση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το σύστημα της Τοπικής αυτοδιοίκησης όπως είναι σήμερα αποτελείται από 39 Δήμους (9 κατεχόμενοι) που ανήκουν στις αστικές περιοχές και 349 Κοινοτικά Συμβούλια που ανήκουν στις αγροτικές περιοχές.

Η δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκεται μεγάλος αριθμός Δήμων και Κοινοτήτων, χωρίς ενδείξεις ουσιαστικών προοπτικών αλλαγής ή ανάκαμψης των οικονομικών τους δεδομένων, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για καινοτόμες μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με στόχο, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της αποδοτικότητας και της βιωσιμότητας.

Η Πάγια θέση του ΚΕΒΕ είναι η μείωση στον αριθμό των δήμων μέσω του περιορισμού της επικάλυψης που μπορεί να επιτευχθεί με τη συμπλεγματοποίηση κατά περιοχές. Μια τέτοια αλλαγή, με σωστή εφαρμογή, θα έχει σαν αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πόρων και ταυτόχρονα θα συμβάλει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών.

Προσχέδιο Νομοσχεδίου για τη Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το Νομοσχέδιο το οποίο ετοιμάσθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών περιέχει σε ανάλυση και έκταση όλες τις παραμέτρους που αφορούν τον τρόπο λειτουργίας των Δήμων και Κοινοτήτων, την απλοποίηση των διαδικασιών και την εξοικονόμηση πόρων μέσα από νέες ρυθμίσεις, πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους οποίους θα ανήκουν δήμοι και κοινότητες, τη δημιουργία επίσης δευτεροβάθμιων οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την εγκαθίδρυση επαρχιακών συμβουλίων και την ίδρυση και λειτουργία συμπλεγμάτων που θα αποτελούνται από δυο ή περισσότερους όμορους πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η ψήφισή του εντούτοις τίθεται εν αμφιβόλω λόγω των διαφορετικών απόψεων που ήδη έχουν εκφρασθεί από τα κοινοβουλευτικά κόμματα καθώς και των αντιδράσεων από πλευράς της Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων. Για το λόγο αυτό το Υπουργείο ετοιμάζει νέο τροποποιητικό Νομοσχέδιο και για το σκοπό αυτό ζήτησε τις απόψεις του ΚΕΒΕ για να ληφθούν υπόψη στην όλη μελέτη.

Ανάγκη για Μεταρρύθμιση

Η υφιστάμενη κατάσταση ως έχει, δημιουργεί δυσκολίες στην τοπική ανάπτυξη, την αναβάθμιση των υπηρεσιών και τον έλεγχο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν επισωρευθεί προβλήματα στην τοπική αυτοδιοίκηση λόγω και της επικάλυψης (duplication) υπηρεσιών που προκύπτει από τη δημιουργία πολλών μικρών ανεξάρτητων Δήμων των οποίων η υποχρέωση να διατηρούν πλήρως στελεχωμένες και αυτόνομες υπηρεσίες για εξυπηρέτηση μικρού αριθμού πολιτών, τους καθιστά οικονομικά μη βιώσιμους.

Τα κυριότερα συνεπακόλουθα της επικάλυψης στις προσφερόμενες υπηρεσίες είναι τα ακόλουθα:

- α. Ψηλό κόστος παροχής υπηρεσιών ανά δημότη
- β. Χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες λόγω ελλείψεων στην οργάνωση.
- γ. Αναποτελεσματικότητα στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (καθυστέρηση στην είσπραξη φορολογιών, τελών και δικαιωμάτων)
- δ. Ψηλό εργατικό κόστος λόγω συνεχών παραχωρήσεων ωφελημάτων
- ε. Ψηλός δανεισμός και σταδιακά προοδευτική αδυναμία εξυπηρέτησης του
- στ. Δημιουργία προσωρινής ρευστότητας μέσω βραχυπρόθεσμου δανεισμού από τοπικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για κάλυψη λειτουργικών αναγκών
- ζ. Ελλείψεις στη μηχανογράφηση που οδηγεί σε αναποτελεσματική οικονομική διαχείριση και απουσία αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου
- η. Συνεπακόλουθος περιορισμός των αναπτυξιακών προϋπολογισμών με οικονομικές επιπτώσεις στους δημότες μακροπρόθεσμα

Είναι εμφανές ότι η συνέχιση της σημερινής διάρθρωσης και λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης οδηγεί σε οικονομικό αδιέξοδο και είναι απαραίτητο να επέλθουν ρυθμίσεις και παρεμβάσεις απαραίτητες για να αντιμετωπισθεί η γενεσιουργός αιτία των προβλημάτων που έχουν προκύψει. Χρειάζονται τομές και τόλμη στις αποφάσεις για την εξυγίανση των οικονομικών των Δήμων για να βελτιωθεί και η προοπτική ουσιαστικής εμπλοκής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάκαμψη της οικονομίας και την ανάπτυξη. Στα πλαίσια της μεταρρύθμισης και για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να ικανοποιηθούν οι πιο κάτω βασικές παράμετροι:

- (α) Το νέο σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι πιο μικρό σε αριθμό διοικητικών μονάδων (Δήμων και Κοινοτήτων) κάτι που θα επιτρέψει εξοικονομήσεις σε λειτουργικές δαπάνες και θα δώσει την ευκαιρία καλύτερης αξιοποίησης των σήμερα επενδυμένων πόρων, μικρότερος διοικητικός μηχανισμός αλλά καλύτερη στελέχωση ενοποιημένων υπηρεσιών, λιγότερες κτηριακές εγκαταστάσεις και αξιοποίηση των πλεονασμάτων, μικρότερες αλλά αποτελεσματικότερες τεχνικές και άλλες υπηρεσίες, αποτελεσματικότερος οικονομικός και

διαχειριστικός έλεγχος. Η μείωση του κόστους λειτουργίας που μπορεί να επέλθει, με την ορθή εφαρμογή θα οδηγήσει και σε αύξηση της ποιότητας των υπηρεσιών αλλά και σε χαμηλότερες δημοτικές φορολογίες.

- (β) Το νέο σχήμα διάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να είναι τέτοιου μεγέθους που να παραμένει εύκολα προσβάσιμο στους πολίτες, να διασφαλίζει την επαρκή και ποιοτική προσφορά υπηρεσιών, να διατηρήσει ευελιξία και ταχύτητα στην παροχή υπηρεσιών και να έχει λογικό κόστος. Με τις κατάλληλες ρυθμίσεις ο τοπικός χαρακτήρας στην παροχή υπηρεσιών είναι δυνατό να διασφαλιστεί σε σημαντικό βαθμό.
- (γ) Μέσα από τις συμπλεγματοποιήσεις/συνενώσεις υπηρεσιών θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι παροχείς αυτών των υπηρεσιών έχουν την αναγκαία τεχνογνωσία και ικανότητα για να μπορούν να φέρουν εις πέρας το έργο τους αποτελεσματικά.

Η συμπλεγματοποίηση των υπηρεσιών όμορων Δήμων γίνεται με στόχο την ενιαία προσφορά δημοτικών υπηρεσιών βελτιωμένης ποιότητας αλλά χαμηλότερου κόστους. Στις υπηρεσίες αυτές ενδεικτικά μπορούν να περιληφθούν οι άδειες (οικοδομής, η αποκομιδή σκουβάλων, η διαχείριση αποβλήτων, οι τεχνικές υπηρεσίες, οι υγειονομικές υπηρεσίες και καθαριότητα, η υδατοπρομήθεια και τα αποχετευτικά συστήματα (όπου δεν έχουν ήδη συγχωνευθεί)).

- (δ) Η όλη μεταρρύθμιση για να είναι αποτελεσματική θα πρέπει να εφαρμοσθεί με βάση συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο και σχεδιασμό μέσα από μια εξελικτική και σταδιακή διαδικασία που να διασφαλίζει την ομαλή μετεξέλιξη του συστήματος και να αποφεύγει διοικητικά κενά. Παράλληλα ίσως η σημαντικότερη παράμετρος επιτυχίας είναι η αποτελεσματική εφαρμογή των σχεδιασμών και η παρακολούθηση του έργου για να διασφαλιστεί η επιτυχία των στόχων που έχουν τεθεί.
- (ε) Βασική επίσης παράμετρος του νέου συστήματος πρέπει να είναι η θεσμοθέτηση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου Μηχανισμού εποπτείας με πυλώνες τόσο τον οικονομικό όσο και τον διαχειριστικό έλεγχο με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία, την αναγνώριση και αξιοποίηση ευκαιριών βελτίωσης και την αποφυγή φαινομένων κακοδιαχείρισης και διασπάθισης πόρων. Μέσα στα πλαίσια αυτά εντάσσεται η αποτελεσματική οικονομική διαχείριση και η ανάπτυξη συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, ο αποτελεσματικός και έγκαιρος εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος και η εποπτεία και αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού. Είναι σκόπιμο να εξετασθεί η δημιουργία ενιαίας Αρχής Προσωπικού η οποία από τη μια να εφαρμόσει κοινές και αποτελεσματικές πρακτικές διαχείρισης προσωπικού, ενώ από την άλλη θα λειτουργεί, ευέλικτα, καινοτόμα, αξιοκρατικά και με ευαισθησία στις τοπικές ιδιαιτερότητες.
- (στ) Η συνεργασία και η αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα θα βοηθήσει στην βελτίωση ορισμένων υπηρεσιών και στη μείωση του κόστους. Η

ανάθεση από τους Δήμους υπεργολαβιών στον ιδιωτικό τομέα κατόπιν διαγωνισμών για την παροχή ορισμένων υπηρεσιών όπως επίσης και για την κατασκευή έργων υποδομής είναι ένα σημαντικό εργαλείο που πρέπει να τύχει αξιοποίησης (π.χ. αστυνόμευση δρόμων, συντήρηση χώρων πρασίνου, αποκομιδή σκυβάλων, καθαριότητα κλπ).

- (η) Τέλος η αξιοποίηση της τεχνολογίας των πληροφοριών (ολοκληρωμένη αλλά ευέλικτη μηχανογράφηση, χρήση τεχνολογικών εργαλείων στην τιμολόγηση και παροχή υπηρεσιών θα επιφέρει εξοικονομήσεις πόρων και αύξηση της παραγωγικότητας αλλά κυρίως θα επιταχύνει την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων θα πρέπει να υπάρξει σύγκληση απόψεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Κοινοβουλευτικά Κόμματα, Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων και άλλοι φορείς). Πρώτιστα όμως χρειάζεται από τη μια αναγνώριση του προβλήματος ότι δηλαδή με την υφιστάμενη διάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν διασφαλίζεται η βιωσιμότητα και η συνέχεια των υπηρεσιών προς τους δημότες και από την άλλη ειλικρινής πρόθεση και αλλαγή νοοτροπίας έτσι ώστε να υλοποιηθεί μια μεταρρύθμιση με σταδιακή εφαρμογή που θα αποβεί σε όφελος του πολίτη και της οικονομίας γενικότερα και θα αποτελέσει ένα από τους πόλους της ανάκαμψης και ανάπτυξης του τόπου.

Μάιος 2015

/μγ